

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 12.12.2007
COM(2007) 794 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU**

**Drugo poročilo o uporabi finančnih sredstev, namenjenih razgradnji
jedrskih objektov, izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov**

{SEC(2007)1654}

KAZALO

1.	OZADJE.....	3
2.	METODOLOGIJA.....	3
2.1.	Skupina za financiranje razgradnje	3
2.2.	Študije	4
2.3.	Zunanje sodelovanje.....	4
3.	REZULTATI.....	4
3.1.	Razgradnja jedrskih objektov.....	5
3.2.	Zakonodajni, institucionalni in proceduralni vidiki	6
3.3.	Skladi za razgradnjo	6
3.4.	Ocena stroškov in primerna finančna sredstva.....	6
3.5.	Uporaba finančnih sredstev	7
3.6.	Gradnja novih jedrskih elektrarn.....	8
3.7.	Preglednost.....	8
3.8.	Nadaljnji koraki.....	9
4.	SKLEPNE UGOTOVITVE	10

1. OZADJE

Komisija je oktobra 2004 Evropskemu parlamentu predložila prvo poročilo o uporabi finančnih sredstev, namenjenih razgradnji jedrskih elektrarn¹. Poročilo je bilo pripravljeno deloma zaradi zaskrbljenosti, da bi bila lahko ogrožena varnost, če ne bi bilo na voljo primernih finančnih sredstev za razgradnjo, ko bi bila ta potrebna, ter zaradi pomislekov glede možnega slabega upravljanja sredstev in morebitnega izkrivljanja konkurence.

Odziv na poročilo iz leta 2004 je bil zelo dober in sledilo je poročilo², ki ga je Evropski parlament napisal na lastno pobudo. V poročilu je bilo potrjeno, da je razgradnja jedrskih objektov zapleten problem in da je za napredek na tem področju potrebnih več podrobnih informacij. Komisija je ob upoštevanju tega končala obsežno posvetovanje, ki je zajemalo neodvisne tehnične študije (ena izmed njih je vsebovala podroben vprašalnik) in posvetovanje s strokovnjaki iz držav članic.

Poleg tega je Komisija leta 2006 po posvetovanju s strokovnjaki iz držav članic in ob upoštevanju izsledkov svojih raziskav na tem področju sprejela Priporočilo³ o finančnih sredstvih za razgradnjo. Drugo poročilo pomeni običajno nadaljevanje dela Komisije pri primerjavi načinov financiranja upravljavcev jedrskih elektrarn in držav članic z načini, ki so podrobno opisani v Priporočilu Komisije.

2. METODOLOGIJA

Komisija je leta 2004 ustanovila priložnostno skupino strokovnjakov, skupino za financiranje razgradnje (Decommissioning Funding Group – DFG), da bi izboljšala posvetovanje z državami članicami in zagotovila boljše odzive na delo Komisije.

2.1. Skupina za financiranje razgradnje

Skupina DFG je Evropski komisiji pomagala pri:

1. pospeševanju jasnega razumevanja politik in strategij razgradnje ter spremljajočih nalog in dejavnosti;
2. zagotavljanju najsodobnejšega znanja o ocenah stroškov razgradnje in upravljanju rezervacij/sredstev;
3. proučevanju prihodnjih načinov za nadaljnje sodelovanje in uskladitev na evropski ravni.

Skupina DFG se je sestala dvakrat in omogočila odprt forum za izmenjavo mnenj o nacionalnih pristopih. Komisija se je s to skupino posvetovala pri sestavljanju osnutka Priporočila³ iz leta 2006 o finančnih sredstvih za razgradnjo.

¹ Poročilo o uporabi finančnih sredstev, namenjenih za razgradnjo jedrskih elektrarn, COM(2004)719 konč. z dne 26. 10. 2004.

² Resolucija Evropskega parlamenta o uporabi finančnih sredstev, namenjenih za razgradnjo jedrskih elektrarn (2005/2027(INI)), P6_TA-PROV(2005)0432.

³ UL L 330 (28.11.2006).

2.2. Študije

Izvedene so bile tehnične študije o številnih temah, povezanih z razgradnjo jedrskih objektov, ki so zagotovile podlago za to poročilo. Študije so obravnavale naslednje teme:

- analizo dejavnikov, ki vplivajo na izbor strategije razgradnje jedrskih objektov;
- načine financiranja razgradnje v Evropski uniji;
- popis najboljših praks pri razgradnji jedrskih objektov;
- analizo okoljskih, gospodarskih in družbenih vprašanj, povezanih z razgradnjo jedrskih objektov.

Najpomembnejša poročila o navedenih študijah so na voljo na ustrezni spletni strani Komisije⁴.

Odziv držav članic na posamezne zahteve po informacijah in zlasti na vprašalnik je bil različen in je včasih vplival na ugotovitve zadevne študije. Ta vidik je temeljiteje obravnavan v podpoglavju 3.7 tega poročila.

2.3. Zunanje sodelovanje

Komisija še naprej sodeluje z Mednarodno agencijo za atomsko energijo (IAEA) in Agencijo za jedrsko energijo (NEA) na področju razgradnje jedrskih objektov prek za to določenih skupin, kot sta TEGDE⁵ in WPDD⁶.

Delovna skupina za jedrsko varnost je ustanovila skupino v okviru posvetovalnega postopka Sveta, organiziranega pod okriljem Delovne skupine Sveta za jedrska vprašanja. Službe Komisije dejavno sodelujejo pri delu ustanovljene skupine, ki temelji predvsem na izsledkih na podlagi vprašalnika Komisije iz podpoglavja 2.2.

3. REZULTATI

Delo Komisije v preteklih dveh letih je v veliki meri potrdilo splošne ugotovitve iz leta 2004, da obstajajo velike razlike med strategijami razgradnje in načini financiranja držav članic. Uskladitev ima sicer pomembne politične prednosti, vendar so pri tem primerno upošteevane tudi morebitne posledice vsiljevanja enotne politike za uskladitev vsem državam članicam.

Zaradi dela Komisije obstaja primerno zaupanje, da upravljavci držav članic odgovorno ustvarjajo in upravljajo finančna sredstva za razgradnjo. Obstajajo številni primeri dobre prakse, npr. pri Finski in Švedski, ki sta načelo „onesnaževalec plača“ sprejeli v nacionalno zakonodajo. Nov zakon, ki ga je leta 2006 sprejela Francija, je še en nedaven primer, ki nadzorno prikazuje, da se vlade zavedajo potrebe po obravnavi vidika jedrske industrije, ki jasno zadeva javnost.

⁴ Spletna stran: http://ec.europa.eu/energy/energy_policy/index_en.htm.

⁵ TEGDE: Tehnična skupina za razgradnjo (IAEA).

⁶ WPDD: Delovna skupina za razstavljanje in razgradnjo (NEA).

Na podlagi dela Komisije so se pokazala tudi problematična področja. Povzetek rezultatov je podan v nadaljevanju skupaj s sklicevanjem na ustrezne dele Priporočila o finančnih sredstvih za razgradnjo³ v oglatih oklepajih [].

3.1. Razgradnja jedrskih objektov

V vseh državah članicah se odločitev, katero strategijo uporabiti, sprejme po ovrednotenju številnih dejavnikov, in sicer od stroškov in razpoložljivosti odlagališč odpadkov do družbenih posledic. Posamezna strategija razgradnje se po navedbah nikoli ni izbrala zato, ker ne bi bilo na voljo zadostnih finančnih sredstev. Navedeno pa je, da se je pri več objektih obdobje odloga razgradnje precej skrajšalo, ko so bila dana na voljo večja finančna sredstva. V nekaterih državah članicah je za odločanje o strategiji razgradnje odgovoren vladni organ, medtem ko je v drugih odločitev prepuščena upravljavcu, vendar jo mora odobriti regulativni organ.

Strategije razgradnje so razvrščene v tri osnovne vrste: takojšnja in odložena razgradnja ter zakopavanje, pri čemer je zadnja vrsta sicer možna, a dejansko ni predvidena pri nobenem jedrskem objektu v EU. Izbrane strategije se pogosto razlikujejo tudi znotraj držav članic, obstajajo namreč pomembne razlike v obdobju odloga, pri čemer je najdaljši odlog za visokotemperaturne reaktorje, hlajene s plinom, v Združenem kraljestvu, pri katerih se mesto objekta dokončno izprazni 130 let po zaprtju objekta. Strategija Združenega kraljestva je uradno upravičena z razlago, da lahko človek izkorišča radioaktivni razpad, treba pa je poudariti, da si je nedavno ustanovljena vladna organizacija (NDA), ki je zdaj pristojna za podedovano breme, za svoj cilj postavila zmanjšati navedeno obdobje na 25 let. V drugih državah članicah se strategija takojšnje razgradnje izvaja v razmeroma dolgem časovnem okviru (v Italiji in Franciji).

Informacije, ki so jih predložile države članice, potrjujejo, da se vprašanje razgradnje jedrskih objektov in ravnanja z odpadki rešuje z dejavnostmi, ki ne vodijo v nepotrebno tveganje za zdravje in varnost delavcev in splošne javnosti [1, 2].

Ne glede na strategijo, ki jo država članica izbere za razgradnjo, so lahko nezadostna finančna sredstva v nasprotju z načelom „onesnaževalec plača“ [3]. Poleg tega lahko zaradi tega nastane neupravičena gospodarska prednost, enakovredna državnim pomočim, ki izkrivlja konkurenco med proizvajalci električne energije.

Nekatere države članice, npr. Češka, Madžarska in Nizozemska, so se odločile za strategijo odložene razgradnje. Na podlagi številnih ocen je bilo sicer ugotovljeno, da izbrana strategija le malo vpliva na skupne stroške, vendar pri odloženi strategiji niso potrebni tako veliki zneski kot tisti, ki so potrebni za takojšnjo razgradnjo in morajo biti na voljo takoj, ko se objekt zapre. Zato pa je treba nujno zagotoviti, da bodo finančna sredstva, ko bodo potrebna, zaradi izbranega načina upravljanja v celoti razpoložljiva in povsem primerna. V drugih državah potekajo pomembne spremembe: organizacija NDA v Združenem kraljestvu je predlagala, da se obdobje odloga z več kot 100 let skrajša na 25 let. Slovaška in Bolgarija sta izrazili namen, da od odložene razgradnje preideta na takojšnjo ali k vmesni rešitvi, kakor kaže primer reaktorjev 1–4 jedrske elektrarne Kozloduj. V takšnih primerih ima razpoložljivost dodatnega financiranja iz virov, ki niso sredstva upravljavca, ključno vlogo pri izboru strategije in dolgoročna finančna varnost je področje, ki ga je treba dodatno razviti.

3.2. Zakonodajni, institucionalni in proceduralni vidiki

V vseh državah članicah veljajo jasni zakoni, ki predpisujejo ustanovitev sklada, pri čemer so podrobnosti glede njegovega upravljanja in uporabe različno urejene. V Franciji je bil takšen zakon sprejet leta 2006, je dober primer najboljše prakse, v njegovem obrazložitvenem memorandumu pa je omenjeno delo Evropske komisije na tem področju.

Vse države članice so ustanovile nacionalni organ [6] za pregled in oceno upravljanja sklada za razgradnjo ter oceno stroškov. Naloge teh organov pa so le redko podrobno opisane. Gre za še nedokončan proces, ki ga je treba skrbno spremljati z nacionalnimi poročili, predvidenimi v Priporočilu, da bi se izvajala učinkovita metoda pregleda, ocene in nadzora.

3.3. Skladi za razgradnjo

Večina skladov za razgradnjo je ločenih [8], njihovi dohodki pa temeljijo na jedrskih dejavnostih v času življenjske dobe elektrarne in izhajajo predvsem iz dajatev. Obstaja pa nekaj izjem:

- V več državah članicah finančna sredstva za razgradnjo in ravnanje z odpadki zagotavlja več kot en sistem. Takšni primeri so Italija, Združeno kraljestvo, Slovaška, Bolgarija in Litva.
- V Nemčiji finančna sredstva upravljajo komercialni upravljavci interno. Čeprav je bilo v preteklosti veliko zainteresiranih strani kritičnih do nemških podjetij za preskrbo z energijo, je treba poudariti, da je navedeni sistem upravljanja finančnih sredstev dokazljivo učinkovit pri zagotavljanju zadostnega financiranja.
- Pri solastništvu je za vprašanje financiranja potrebna posebna rešitev, zlasti kadar delni lastnik prihaja iz druge države članice. Pri tem je treba posebej omeniti Slovaško, kjer je družba ENEL kupila podjetje Slovenske Elektrene, in skupno odgovornost Hrvaške in Slovenije za Nuklearno elektrarno Krško. V drugem primeru ni zadostnega financiranja, ker na Hrvaškem ni za to namenjenih sredstev. Vidiku financiranja je treba nameniti posebno pozornost v prihodnosti pri predlogih za gradnjo novih elektrarn v skupni lasti več držav.
- Obstaja več primerov, kjer sklad, namenjen razgradnji, ni bil ustanovljen ob predpostavljajanju, da bodo na voljo dana sredstva iz javne blagajne, ko bo to potrebno. Obveznosti večine objektov so majhne v primerjavi z jedrskimi reaktorji, to pa ne velja za objekte za predelavo in uporabo plutonija.

Ustanovitev in upravljanje sklada za razgradnjo redko spremlja ocena inherentnega tveganja, povezanega z dolgoročnim upravljanjem, oceno obveznosti, vodenjem in vlaganjem. Študija o načinih financiranja razgradnje daje koristen in redek vpogled v upravljanje tveganja pri skladih, ki ga je treba glede na negotovosti na tem področju nadalje oceniti.

3.4. Ocena stroškov in primerna finančna sredstva

Mednarodne organizacije so večkrat skušale primerjati ocene stroškov razgradnje, da bi na tem področju dosegle poenotenje, vendar jim to do zdaj še ni uspelo. Obstajajo upravičeni razlogi, zakaj se lahko ocene razlikujejo med državami članicami, npr. zaradi stroškov

delovne sile ali nacionalne politike glede ravni opustitve nadzora. Od leta 2004 so bile pridobljene dodatne podrobne informacije, vendar mnogo upravljavcev ne želi predložiti vseh podrobnosti v zvezi s svojimi izračuni.

Slovenija ima dobro opredeljen sklad, pri katerem je upoštevana najboljša praksa, opisana v Priporočilu, vendar si odgovornost za elektrarno Krško deli s Hrvaško, ki pa še nima podobnega sistema. Zato je zdaj danih na stran le 50 % potrebnih finančnih sredstev za razgradnjo, za kar država članica ni kriva.

V pristopnih pogajanjih z EU so se države članice zavezale predčasnemu zaprtju reaktorjev jedrske elektrarne Ignalina v Litvi, jedrske elektrarne Bohunice V1 na Slovaškem in enot 1–4 jedrske elektrarne Kozloduj. Med pristopnimi pogajanjimi s Skupnostjo so bile ugotovljene posledice predčasnega zaprtja in Skupnost se je zavezala, da bo zagotovila zadostno finančno pomoč, pri kateri bo upoštevana dolgoročna narava razgradnje. Ustanovljen je bil mednarodni sklad, ki ga upravlja Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD), decembra 2005 pa je Evropska unija obljubila precejšnja dodatna finančna sredstva za finančno perspektivo 2007–2013. Uredba za izvajanje tega financiranja je bila za jedrsko elektrarno Ignalina⁷ sprejeta leta 2006, za jedrsko elektrarno Bohunice pa maja leta 2007⁸ v skladu z obvezo iz ustreznega protokola Akta o pristopu. Izvajanje pomoči Skupnosti Bolgariji pri zaprtju enot 1–4 jedrske elektrarne Kozloduj je predvideno v ustreznem Aktu o pristopu do leta 2009.

Osnovne predpostavke glede diskontiranih stroškov se močno razlikujejo po vsej EU, zato je to področje v prihodnosti treba uskladiti. Pri dolgem obdobju odloga in neustrezni uporabi diskontiranih stopenj obstajajo pomisleki, da zadostna sredstva dolgoročno ne bodo na voljo [13].

Vsi upravljavci ugotavljajo, da je treba obveznosti, povezane z razgradnjo objekta, večkrat in vse natančneje oceniti v življenjski dobi zadevnega objekta. S tem procesom je povezana precejšnja negotovost, zaradi katere lahko pride do resnega primanjkljaja finančnih sredstev, ko so ta potrebna, če ta negotovost ni ustrezno obravnavana. Glavni problemi so nenatančne ocene stroškov razgradnje in majhna rast vrednosti sklada (zaradi nizke donosnosti ali zelo tveganih naložb), zato mora biti nadzor nad skladom finančno in tehnično neodvisen. V več državah članicah je vprašljivo, ali je ta nadzor ustrezen [11].

Zavarovanje v primeru predčasnega zaprtja je predvideno le v nekaj primerih, in sicer v obliki prvotnih garancij, rezervacij ali posebnih zavarovalnih polic. V več državah članicah se predpostavlja, da bo država krila finančni primanjkljaj v primeru težav pri predčasnem zaprtju.

3.5. Uporaba finančnih sredstev

Znotraj EU je več primerov, v katerih se finančna sredstva uporabljajo za druge namene, kot so razgradnja in ravnanje z odpadki [15]. Poseben problem predstavljajo sredstva iz državne blagajne, kadar finančna sredstva niso ločena in tako ni dolgoročne finančne stabilnosti, ki je nujno potrebna za varno razgradnjo. V Italiji se finančna sredstva, pridobljena na podlagi takse na ceno električne energije, stekajo v državni sklad in del, ki ni potreben za razgradnjo, se uporabi za druge namene v interesu države. Približno polovica današnjih finančnih sredstev za civilne objekte v Združenem kraljestvu prihaja iz državnega proračuna na podlagi triletno

⁷ UL L 411/10 (30.12.2006)

⁸ UL L 131/1 (23.5.2007)

obveze. Zaradi trenutno manjšega dobička iz poslovanja, ki zagotavlja preostala finančna sredstva, in dejstva, da sklad ni ločen, bi bilo morda treba na novo organizirati kratkoročne dejavnosti razgradnje.

Belgija je nedavno pripravila nov zakon, na podlagi katerega se bodo finančna sredstva za razgradnjo porabila raje za financiranje popolnoma neodvisnih investicijskih projektov za proizvodnjo energije, tudi če to ne bo v skladu s preudarnim upravljanjem sklada [16].

Litva je v nekaterih primerih uporabila nacionalni sklad za sofinanciranje projektov v energetskega sektorju, da je tako zagotovila zmogljivosti, ki so nadomestile predčasno zaprt reaktor.

Poleg tega uporaba finančnih sredstev, namenjenih razgradnji, kot poceni vir financiranja lahko vodi v močno izkrivljanje na notranjem trgu EU.

3.6. Gradnja novih jedrskih elektrarn

Znotraj EU se lahko države članice, ki to želijo, še vedno odločijo za uporabo jedrske energije in precejšnje povečanje števila novih jedrskih reaktorjev je treba upoštevati pri ocenjevanju potrebe po ukrepanju Skupnosti na področjih, kot so finančna sredstva za razgradnjo.

Na podlagi načela „onesnaževalec plača“ morajo upravljavci zbrati primerna finančna sredstva, ki so po potrebi na voljo. To načelo se ne upošteva vedno strogo, običajno zaradi dobro opredeljenih zgodovinskih razlogov. V skladu s Priporočilom do takšnih primerov pri novih elektrarnah ne sme priti. Temu vprašanju se je posvetilo več držav članic; Francija je sprejela nov zakon, Združeno kraljestvo in Nizozemska pa sta izrazili podobno stališče. Gradnja nove jedrske elektrarne v Romuniji bo končana v letu 2007, izgradnja treh deloma zgrajenih elektrarn pa je predvidena v bližnji prihodnosti. Ukrepe, ki jih je sprejela Romunija glede obveznosti v zvezi z razgradnjo, zdaj podrobneje opredeljujejo na podlagi nedavne zakonodaje iz leta 2006 in 2007. Številne druge države so izjavile, da nameravajo graditi nove jedrske objekte in Komisija mora zagotoviti, da se bo pri tem upoštevala najboljša praksa financiranja.

V Priporočilu Komisije [5] so posebej omenjeni režimi financiranja in priporočeno je, da se o načinih financiranja poroča kot del člena 41 Pogodbe Euratom o gradnji novih jedrskih naprav. Ta prostovoljni ukrep, ki ne posega v določbe člena 41 Pogodbe, je v skladu z „blago zakonodajo“, kamor spada Priporočilo. Ta način izjave in posvetovanja bo morala Komisija oceniti, da bo ugotovila, ali je potrebna dodatna zakonodaja Skupnosti.

3.7. Preglednost

Vprašanje preglednosti v zvezi s finančnimi sredstvi, ki jih prispevajo države članice in posamezni upravljavci, je treba obravnavati z vidika sodelovanja in javno dostopnih informacij. Stanje na področju javnosti dostopnih informacij v mnogih državah članicah nikakor ni zadovoljivo. Organizacija NDA v Združenem kraljestvu je zgled na tem področju: ima spletno stran, posvečeno tej temi, in cilje za celotno življenjsko dobo objektov („Lifecycle baselines“), kar je velik napredek v ravni informacij, ki so običajno na voljo javnosti.

Na splošno poteka komunikacija med Komisijo in državami članicami v duhu dobrega sodelovanja in se je v zadnjih letih še precej izboljšala. Glavni sogovorniki Komisije so še vedno države članice, kadar pa je Komisija v stiku s posameznimi upravljavci, je stanje podobno. Izjeme te na splošno dobre komunikacije so:

- Bolgarija ni odgovorila na vprašalnik Komisije in se ni odzvala na posebne zahteve po informacijah. Podobno so večkrat navedli ponudniki med izvajanjem študij. Zaradi predčasnega zaprtja jedrskih reaktorjev 1–4 jedrske elektrarne Kozloduj so nastali pomembni finančni problemi.
- Informacije, ki jih je predložilo Združeno kraljestvo, so bile v primerjavi z večino držav članic precej skope, zlasti glede na obseg njegove jedrske industrije. Protiutež tej kritiki so podrobne informacije, ki so dostopne javnosti na spletni strani organizacije NDA.
- Nemčija je na vprašalnik Komisije odgovorila nekaj časa po koncu študije, zato v eni od ciljnih študij pri primerjavi manjka pomemben element.
- Številni upravljavci se v zvezi z objavo ocen obveznosti, zbranih finančnih sredstev ali obeh sklicujejo na klavzulo o varovanju zaupnih podatkov. Najpogostejša utemeljitev je, da gre za poslovne podatke zaupne narave. Vendar se ta argument ne šteje za upravičenega glede na podrobne informacije na tem področju, ki so javno dostopne, in pripravljenost mnogih upravljavcev, da takšne informacije predložijo.
- Romunija je sprejela zakonodajo, ki predpisuje ustanovitev dveh ločenih skladov, enega za razgradnjo jedrskih objektov, drugega pa za izrabljeno jedrsko gorivo in ravnanje z radioaktivnimi odpadki. Romunija bo morala predložiti dodatne informacije o izvajanju nove zakonodaje.

3.8. Nadaljnji koraki

V Prilogi k Sporočilu⁹ iz leta 2002 je Komisija posebej opozorila na sisteme financiranja v Franciji in Nemčiji kot na edine primere, ki jim je treba posvetiti posebno pozornost. To je utemeljila z učinki predloga, da se ustanovijo zunanji skladi, izhajala pa je iz tega, da bosta zadnji širitvi EU le malo vplivali na rezultate.

Na podlagi podrobnejše analize stanja v državah članicah in širšega posvetovanja z zainteresiranimi stranmi se je realno stanje izkazalo za precej drugačno. Načinov financiranja ni moč preprosto razdeliti na zunanje in notranje sklade; obstajajo velike razlike v metodologiji in stopnji ločitve upravljanja, ki ju imajo različni mehanizmi, zlasti v primeru zunanjih skladov. Kadar je upravljavec popolnoma odgovoren za razgradnjo in ravnanje z odpadki, se sklicuje na to, da ima pravico do finančnega upravljanja sklada, ustanovljenega za ta namen. To morda ni sprejemljivo in treba je zlasti pregledati različne dejavnike, ki zadevajo primernost, likvidnost in varnost finančnih sredstev ter stroge omejitve glede njihove uporabe in preglednega upravljanja.

⁹ Jedrska varnost v Evropski uniji. COM(2002) 605 konč. z dne 6.11.2002.

Zdi se, da je največji razlog za obstoječe probleme neupoštevanje nacionalnih zakonodajnih zahtev in najboljših praks. Ti problemi bi se lahko bolje reševali z neodvisnim nadzorom skladov za razgradnjo kot pa z dodatno nacionalno ali nadnacionalno zakonodajo.

Nedavne spremembe v ustreznem francoskem pravu kažejo na pomembno vlogo, ki jo ima zunanji organ pri takšnem nadzoru. Na spremembe zakonodaje so vplivala poročila Računskega sodišča in delo Komisije je bilo omenjeno v obrazložitvenem memorandumu, ki je spremljal nov zakon. Podobna okrepitev vloge zunanjega nadzora je vidna tudi v drugih državah članicah. Pri novi zakonodaji je treba poudariti, da postopki temeljijo na merilih preudarnosti in varnega upravljanja, vendar ta niso jasno opredeljena, temveč odvisna od neodvisnega nadzora.

Komisija se zaveda, da so potrebne izboljšave za zagotovitev, da so po potrebi na voljo primerna finančna sredstva ter da je njihovo upravljanje pregledno in varno. Komisija bo ta vprašanja reševala skupaj s svetovalno skupino, ki predstavlja vse države članice, z ukrepi, ki bodo sledili objavi Priporočila.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Razgradnja jedrskih elektrarn bo v prihodnjih letih vse pomembnejša tema. Na podlagi sedanjih politik lahko predvidevamo, da bo treba do leta 2025 razgraditi tretjino reaktorjev, ki zdaj obratujejo v Evropski uniji.

Kljub posebni nacionalni zakonodaji je treba izboljšati več vidikov v zvezi s primernostjo finančnih sredstev ter njihovim upravljanjem in uporabo, zlasti s podrobnim spremljanjem in poročanjem na nacionalni ravni in ravni EU

Razlike v strategijah razgradnje in upravljanju finančnih sredstev lahko povzročijo izkrivljanje na liberaliziranih energetskih trgih EU. Stroške razgradnje, vključno s končnim odlaganjem odpadkov, je treba obravnavati kot del stroškov proizvodnje električne energije in biti morajo v skladu s predpisi o državni pomoči.

Države članice morajo zagotoviti večjo preglednost pri poročanju o finančnih sredstvih za razgradnjo. Pri ocenah obveznosti je treba upoštevati načela stroškovnega računovodstva, poleg tega morajo biti ocene in rezervacije dostopne javnosti.

Razlike med državami članicami deloma izhajajo iz sestave in lastništva podjetij za preskrbo z energijo pred vzpostavitvijo notranjega trga z električno energijo. Z liberalizacijo energetskih trgov se je povečala potreba po preglednosti in večji usklajenosti pri upravljanju finančnih sredstev. Po mnenju Komisije je pomembno, da se prizadevanja in sodelovanje z vsemi udeleženi stranmi nadaljujejo. Glavni cilj je zagotoviti, da se za razgradnjo jedrskih elektrarn namenijo primerna finančna sredstva in da bodo ta dejansko na voljo takrat, ko bodo potrebna. Sredstva je treba upravljati popolnoma pregledno in pri tem zagotoviti primeren sklad za visoko raven jedrske varnosti v zvezi z razgradnjo in ravnanjem z radioaktivnimi odpadki. Informacije o financiranju razgradnje se ne morejo pridržati na podlagi njihove zaupnosti. Prednosti usklajenih načinov financiranja razgradnje v EU je treba raziskati. Pri tem je treba upoštevati razlike v strategijah med državami članicami in zagotoviti, da jedrska varnost in zaščita nista ogroženi. V primeru novih elektrarn je treba strogo upoštevati skupne pristope.

Komisije mora usmeriti pozornost na to, da so finančna sredstva primerna in zajamčena ter da je njihovo upravljanje ločeno, da bi tako zagotovila, da se sredstva uporabljajo le za predvidene namene. Za nove jedrske elektrarne je treba razviti skupen pristop k načinu financiranja, v primeru delujočih elektrarn pa morajo dejavnosti Komisije temeljiti na neodvisni oceni in poročanju.

Delovni dokument, ki je priložen temu poročilu, vsebuje razpredelnico o nakopičenih sredstvih v primerjavi s skupnimi obveznostmi in življenjsko dobo elektrarne. Vsebina delovnega dokumenta temelji na informacijah, ki so jih države članice predložile v okviru referenčnih študij, ki se izvajajo od leta 2004. Države članice morajo predložene informacije po potrebi popraviti, Komisija pa bo dokument ponovno izdala v primernih časovnih presledkih.

Priloženi delovni dokument bo podlaga za prihodnje posvetovanje s strokovnjaki iz držav članic.

Informacije, na katerih temelji to poročilo, so na voljo v Delovnem dokumentu služb Komisije: Podatki o finančnih sredstvih za razgradnjo v EU¹⁰.

¹⁰ SEC(2007) 1654.